

סג א מיי' פ"ב מהל' בית
הבחירה הל' יז סמג
עשין קסג:
סד ב מיי' שם הלכה יא:
סה ג מיי' שם הלכה יב:

רבינו חננאל

תניא אמר ר' אליעזר בר' צדוק לול קטן היה בין כבש למזבח במערבו של כבש, פרחי כהונה אחת לשבעים שנה יורדין שם ומלקטין משם יין קרוש הדומה לעיגול דבילה ושורפין אותו בקודש. שנ' בקודש הסך,

שכל מובח שאלין לו קרן. וזה שקרנו נפגמה הוה ליה קרן כמאן דליתיה ולכן נפסל לעבודה דלזין לו קרן דפיגמה פוסלת באבני מונח כדי שתחמור בה כמפורש בלדמרי פ"ק דחולין (דף יט. יט.) וטעמא פירש שם קונט' משום דלמדי אבנים שלמות מבנה [ובסידרא] פליגי בה תנאי הסם ר"ש

בן יוחי אומר טפח ר' אליעזר בן
יעקב אומר כות וי"ל הדעתם משום
ללא חשיב ריבוע למר זהאי שיעורא
ולמר זהאי שיעורא וריבוע מעכב
דקנתי הכא ומייהו במזבח ינחא
דכתיב רבוע יהיה המזבח אבל קרן
מנלן דסיד היה בקרן דלע"פ שפירש
כאן בקוונט' קרן אכן מרובע אמה על
אמה ברום אמה לא יתכן דע"י מלצן
נעשה כדא"ר צ"י אחיהו מקומן (ובחס
ה) ושמה רבוע דקרן ילפינן ממזבח
וא"ת ואבני מזבח מאי איריא משום
דנפגמה תיפוק ליה משום דחסרה
האבן ואפילו לא נפגמה לא קרינן
בהו שלמות בדמוכה פ' אחיהו מקומן
(ס) גבי מורחית דרומית שלא היה לו
יסוד דפרץ היכי עבדי לא הי דגייז
לה אבנים שלמות אמר רחמנא וי"ל
דהכי קאמר ליה הסם אי גייז לשבר
האבן אי אפשר [לשבר] בלא פגימה
ואין כאן שלמות ואם בלא לפחות
ולחלוק בסקין בלא פגימה איכא
איסורא דלא תניף עליהן צרל וכן
משמע במסכת ע"ז פ' ר' ישמעאל
(דף צב:) גבי אבני מזבח^א שקלאים וגמזם
בית חשמונאי דקאמר היכי נעבד

וַיִּתְּצֵרְיָהוּ אֲזַנִּים שְׁלֹמֹת אֹמֶר רַחֲמָנָה נִסְרִינָהוּ פִּי לַעֲשׂוֹת בָּלָא פִּגְמֵימָה
לֵאלֹל מִתֵּן עֲלֵיהֶם בָּרָזֹל כְּחִיב וְהָאֵת וְלִיעֲדָדוּ עַל יְדֵי שְׁמִיר דְּבִצִּית
שֶׁנִּי הוּא שְׁמִיר כְּדֻמוּכָה בְּמִסְכַּת כֹּטֹרֶה בִּפְּ עֵלְנָה עֶרְפֹּהֶה (דף מה.)
דְּקֹאֲמֶר מִשְׁמַתּוֹ נִצְיָאִים הָרֵאשׁוֹנִים בְּטֵלֹו אֹרְרִים וְתוֹמִים מִשְׁחָרְבִּית
הַמִּקְדָּשׁ בְּטֵל שְׁמִיר וְהֵינּוּ בִּית שֶׁנִּי דְּהִי בִּית רֵאשׁוֹן לְעִירְצִיבָהוּ מִשְׁחָרְבִּית
הַבִּיצִית הַמִּקְדָּשׁ בְּטֵלֹו אֹרְרִים וְתוֹמִים וְשְׁמִיר דְּמִשְׁמַתּוֹ נִצְיָאִים הָרֵאשׁוֹנִים
הַבִּיצִית חוֹרְבִּין הַבִּית כְּדִמְנִיָּא בְּגַמִּי מִשְׁחָרְבִּית בְּהַמִּי בְּטֵלֹו אֹרְרִים וְתוֹמִים
וְהֵינּוּ בִּית רֵאשׁוֹן דְּחִמְשָׁה דְּבָרִים חֹסֶר בִּית שֶׁנִּי מִצִּית רֵאשׁוֹן כְּדִאִתָּא
דְּכִיּוּמָא (דף כה.) אֲלֵא בְּטֵל הַשְּׁמִיר הֵינּוּ לֵאחֶר בִּית שֶׁנִּי וְכֵן הָא דְּקֹאֲמֶר
רַשְׁבִּיגֵּי הֵם מִשְׁחָרְבִּית בְּהַמִּי יִטֵּל טַעַם הַפִּירּוֹת מִסְתַּמָּא לֵאחֶר חוֹרְבִּין
בִּיצִית שֶׁנִּי קֹאֲמֶר שְׁחָרְבִּית יִמְיֹו תַדַּע דְּלִשְׁכַּתָּן בִּיצִית שֶׁנִּי שְׁהִי פִירּוֹת
מִתְּבַרְכִּין בִּימֵי שְׁמֵעוֹן בֶּן שִׁטָּה ״שֶׁנִּשְׁעִין חֲטִין כְּלָלִית שֶׁל שׂוֹר הַגְּדוֹל
וְעוֹד יֵשׁ לְהִצִּיָּא רֵאִיָּה דְּהוּא שְׁמִיר בִּיצִית שֶׁנִּי מְעוֹבְדָא דְּמָא בֶּן נִמְיָה
דְּפִי״ק לְקִידּוּשֵׁין (דף לה.) וּדְפִי״ב דְּע״ו (דף כו.) וְשֶׁנִּי מִמְּנוּ חֲמִי
שֶׁנִּי רֵאֲלֵא אֲזַנִּים לְפָדוּ וְאֲזַנִּי אֲפוֹד צִעו שְׁמִיר כְּדֹאֲמֶר רִי נְחֵמִיָּה פִּי עֵלְנָה
(דף סו.) עֶרְפֹּהֶה (דף מה.) כְּדִמְנִיָּא מְלֹאֲמֹת וְהָאֵת רִי יְהוֹדָה דְּפִלְגִי עֲלֵיהּ וְאֹמֶר
שְׁמִיר שְׂבֹ צִנֵּה שְׁלֵמָה אֵת בְּהַמִּי מוֹדָה נִמִּי דְּאֲזַנִּי אֲפוֹד צִעו שְׁמִיר
כְּדֻמוּכָה פִּי מִי שְׁאֲחֹזוּ (יִגְיִין סח.) וְשֶׁנִּי גְבִי צִנִּין בְּהַמִּי שְׁעֵשָׁה שְׁלֵמָה
דְּקֹאֲמֶרִינִן הִיכִי נַעֲבִיד אִיכָא שְׁמִיר דְּלִיִּיתִי מִשָּׁה לְאֲזַנִּי אֲפוֹד וְהִיאָה עַל
כְּכֹרֶךְ רִבִּי יְהוֹדָה הִיא דְּלִרִי נְחֵמִיָּה לֵא הוּא שְׁמִיר לְבִית הַמִּקְדָּשׁ וְעוֹבְדָא
דְּדִמְנָא בֶּן נִמְיָה בִּיצִית שֶׁנִּי הוּא דְּקֹאֲמֶרִינִן הֵם לִשְׁנֵה נִוְלָרֶה לוֹ פֶּרֶה
אֲדוּמָה צַעֲדָרוּ וְשִׁצַּע פֶּרֶה הִיוּ הָרֵאשׁוֹנֶה שְׁעֵשָׁה מִשָּׁה שְׁנִיָּה שְׁעֵשָׁה
עוֹדָרָא כְּדִתָּנִן בְּמִסְכַּת פֶּרֶה (פִּגְמֵי מ״ה) שֶׁנִּי שִׁיָּה שְׁמִיר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּי
כְּדִרְשִׁיתִי אֲמַאי גִּזְמֹות בִּית חֲסוֹמָאִי וְ״ל שְׁמִיר אֵת לֹו עוֹשֶׂה בִּיצִית שְׁלֵמָת
שְׁלֵא תַחֲמוֹר בֶּן כִּפּוֹרן וְהָאֵת שֶׁנִּי אִיכָא בְּטוֹ אֵת הַמִּבְצֵה דְּלֵא אֲפִשֶׁר
לְמוֹר שְׁהִיָּה מִתְּקוֹן מִצְחֹו וּמִכְיֹוס מִצְפֵּינִס דְּלִפְלִיָּו כִּי הִיא גִּזְמֹות בְּמִצְחֵה

אין אתה בונה גוים אבל אתה בונה גוים בהיכל ובקודש הקדשים ומה
 יצאו נשמע אלמא במזבח אפילו בחוץ אינו נשמע וכן יסד רבינו אליהו
 וזו יכולין לחלק בין קודש שהקודש אבנים למזבח עשורן חולין לאחר
 אותו באבנים החלוקות כגון חלוקי אבנים מן הנחל שצחול הם ובחול
 יתיב אין שלמה מסע נבנה ואמר ר' יהודה דהו שמיר לבהמ"ק (א):
 ממי בראשית נבראו אבל אידך חנא דדריש וגם יבז חנז לית ליה דמההוא
 עליו כרה דוד ומיהו קשה דר' יוחנן אדר' יוחנן דהכא סבר משעת
 גמון בפרק החליל (ג.) א"ר יוחנן בשעת שברה דוד שימין קפא תהומא
 קדש ויבן מגדלו בתוכו זה מובח וגם יבן חצב בו אלו השירותין.
 מן מגדל נברא זה היכל וגם יבן חנז בו זה מזבח וקרי למזבח
 הן היקדים ומרביציה דגם דרשימין:

שכל מוצה נר'. להכי אין כשר לעבודה שכל המוצח שאין לו קרן וכש יסוד וריבוע פסול לעיניו הכי גרסינן. קרן אכן אמה על אמה ברור אמה לכל קרן יסוד דהיינו אמה כניסה ראשונה וריבוע שאינו מרובע על חסר אחד מכל אלו פסול. וטעמא דאמר רב הונא בשמיטת קדשים (יבמות סב.) כל מקום שנאמר

(6) אֶשְׁכַּל מִזְבַּח שְׂאֵן לִי
 יִסֹּד וְלֹא רִיבֹוע פֶּסוֹק
 יִהְיֶה אֹמֵר אֶף הַסּוֹבֵב
 אֶ"ר יוֹחָנָן שִׁיתִּי מִשֵּׁשׁ
 שְׁנֵאֵמֶר חֲמוּקֵי יִרְכֵיךָ
 אֲמֵן חֲמוּקֵי יִרְכֵיךָ אֲמֵן
 שְׁמַחֲלֵלִין יוֹרְדִין עַד
 זֶה מַעֲשֵׂה יְדֵי אֹמֵנוֹתוֹ
 יִשְׁמַעֲאֵל בְּרֵאשִׁית אֵל
 בְּרֵא שֵׁית תֵּנִיא ט"ו יוֹנָתָן
 יוֹרְדִין עַד תַּהוֹם שְׂנֵא
 שִׁירַת דּוּדֵי לִכְרַמּוֹ כִּרְ
 שְׁמֹן וַיַּעֲזֹקוּהוּ וַיִּסְקַלְהוּ
 מִגְדַּל בְּתוֹכּוֹ וְגַם יִקֵּב
 זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וַיִּבֶן
 וְגַם יִקֵּב חֲצֵב בּוֹ אֱלֹהֵי
 בֵּר צְדוֹק לֹאֵל קֶמֶן
 בְּמַעֲרֵבוֹ שֶׁל כֶּבֶשׂ וְאַהֲרָן
 כֹּהֵנָה יוֹרְדִין לֶשֶׁם וְגו'
 שְׂדוּמָה לַעֲיֹנְגִיל דְּבִיל
 בְּקִדּוּשָׁה שְׂנֵא' בְּקִדְקִי

לקבול על זאת: **שיר דודי לנרמו**. על כרמו: **כרם היה לידי**
בקרן בן שמן. בחרץ ישראל זאת השמינה מכל הארצות: **ויעקבו**.
 זנה להם ערים צורות מוקפות דלתים וזרחה כעצנת דמתרגמין
 עירקא (שמות כה): **ויסקלוהו**. כאדם המפנה אצנים מכרמו כלומר
 פינה האומות מפניהם שלא יבזו צארנס פן יחטילו אותם: **ויעטבו**
שורק. נטעו גפנים משזבחות ולא זמורה אלא שרשין ועמנו זה בית
 המקדש שהוא שרשון ועיקרן שמזבנס לפני המקום: **ויבן מגדל**
בבבלו זה מוצבה. העשירי במגדל עוז: **וגם יקב חלז בן** צלותו
 מגדל. יקב הוא בור חפור וכן עד יקבי המלך (זכריה יד) בית שיחא
 דמלכא לשון שיח ומערה פושיין צלע"ז: **לול**. ארובה שהיא מלמעלה
 למטה: **בין רכש למוצב**. הכבש ארכו לי"ב ומשפע ועולה ט' אמות
 עד ששוע למוצב ולא היה ראש מחובר למוצב אלא אורר מעט
 מפסיק ביניהם כדאמר בוצאים (דף קד). ועשת עולותיך הבשר
 והדם מה דם בזריקה אף בשר בזריקה אורר למדת אורר יש בין כבש
 למוצב ואותו אורר קריי בין כבש למוצב וזה היה צלותו אורר במערכו
 על כבש בשמונה אמות מערצית על כבש שכבש רחבו ט"ז אמה
 ממזרח למעבד ואותו חלל שהנסכים יורדין לתוכו שהן נעשין בדרומית
 מערצית של מוצב ומוקף ארבע מחיצות עד קרקעיתו וקרקעיתו של
 רצפת שיש ואין היין נצלע שם וכל נסכי יין של כל השנה יורדין שם.
 והאי תנא לית ליה שהיו שיתין יורדין עד תהום והכי אמרינן לקמן (נ"ב)
 דלית ליה ופליג אדרבנן: **פרחי הכונה**. ילדים הכונים: **יין קרוש**.
 שנעפש ונקרש: **ושורפין אותו בקדושה**. במקום קדוש בעזרה ומתוך
 השיתין מוציין אותו שלא יתמללו השיתין מן הנסכים שכל קרבנות
 הנצור והיחיד טעונין נסכים חוץ מחטאת ואשם^(ס) ושורפין אותם שאסורין
 בהנאה דקדש הוא: **שנאמר בקדש הפך**. הקיש שריפה לניסוח:

מה

אסור כדמניא במצילתא בסקופ פרשת וישמע יתרו לח תבנה אתהן גזית
אני מקיים ומקצות והגדן וכל כלי ברזל לא נשמע צדית בהבנותו צדית
הזקן באזהרת אמת יהגה חיי אבני מוצה תוך ובר כן נגזו ועבר והי
שהוקדשו אבל אין לרר דמשמע צפ' אחיו מקומן (וצחם נד. וסס) שגנ
הים נבראו חלקות משמ ימי בראשית ומיהו קשה דגני בית המקדש
אל תיקר בראשית **אלא** בראשית. האי מנא ור' יוחנן סברי משמ
קרא דריש מוצה ושימין למוצה בידי אדם הוה וצמילתיה גרסינן
ימי בראשית נבראו דדריש מעשה ידי אמן מעשה אונמותו של מקום ו
ושמא אמוראי נינוו ואלבאב דר' יוחנן: **וישמע** שורק זה אבית ה
כך תבז בכל הספרים חוה גרסת הקונט' אבל בתוספתא גרסינן
יקב לפי שמנסכין עליו את היין שמוציאין

(א) וְזָמִים סָבִי, (ב) [מוֹסֵף
פִּיג' ה"ד/], (ג) [שֵׁם] מַעֲלֵה
דָּף יֵי: [תּוֹסֵפֶתָּה מַעֲלֵה
פִּיג' ה"ח/], (ד) עֵי לִקְמֹן נָג.
רָשִׁי ד"ה צִבְעָה,
(ה) [מַנְחוֹת ז'י: 5], (ו) זִל־
שִׁקְסוֹס יַעֲבֹד, (ז) [מַעֲלֵה
כָּג.], (ח) [וַעֲ"ע תּוֹסֵפֹת
עִי' כָּג: ד"ה בָּקָשׁ
וּתּוֹסֵפֹת גִּיטוֹן סָה. ד"ה
אִירָכָה וּתּוֹסֵפֹת וְזָמִים נָד:
ד"ה אֲזַיִס וּתּוֹסֵפֹת חוֹלִין
יִח. ד"ה וְכַמֵּה],

תורה אור השלם

1. מה יפו מענק
בעלים הם נריב תמוק
יזכר כמו הלאים
מעשה יזאן אמן;
שיר השירים ז ב
2. בראשית קרא אלהים
את השמים ואת
הארץ; בראשית א ו
3. (א) אשרה זאן לידיד
שירת דודי לקרנו ברם
היה ליצורון זכרון
שמן; (ב) עזקוה
ויסקלוה ויטעוהו ויהי
זמן מגדל תבוכו וגם
קב חצב בו וחקו לעשות
עגבים ויטעו באשמים;
4. ישיהוה ז א-א
ו יתסו רביעה הארץ
לכבש האחוץ בקדש
הסך נסר שרבי לז
מבדרכו ז ח

לעזי רעס"י

פוש"י"ן (פוש"י"ץ). גומה.